

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimo-sexto mensis Decembris, Anno Domini M. DCC. LI.

PRÆSIDE.

M. LUDOVICO-HIERONYMO COSNIER,

Doctore Medico.

An Morbis chronicis Caffé *potus?*

I.

RERUM complurium, apud Medicos, misera sors! Pleræque sub uno novitatis titulo, aut alicujus præjudicatæ opinionis errore penitùs abjiciuntur, traduntur ve contemptui, efficacioris licet virtutis dono ab authore naturæ insignitæ. Plurimorum etiam in arte peritorum culpâ, sæpiùs id evenit infortunii. Quibus hæc efficacia tutò & certò comperta est, ii vix quemquam trahere possunt in consensum. Ad cognoscendam medicamenti aut alimenti virtutem, sola vincit experientia millies, ut ità dicam, & millies iterata; sola

enim os obtrudit neganti, sola introspicienti oculos aperit. Tulit hanc sortem multis abhinc sæculis, semen quoddam exoticum Coffée dictum apud Batavos Anglosque, Caffé verò apud Gallos. E felici Arabiâ suos olim duxit natales; ex Arabiâ quoque, tanquam ex primario fonte, ejus oriundus usus. Ab Arabibus Medicis cognita primò vis illius & virtus; quam edocti Arabes, Ægyptios edocuêre. Hinc Africa, novitatis plurimùm avida, suffultaque aliorum imprimis experientiâ, tota paulatìm illius seminis infuso aut decocto indulsit. Eundem usum protinùs arripuit vicina quoque Arabiæ gens integra Turcarum. Hic potus illis, loco vini, quo interdicuntur, unum quasi solamen atque voluptas est; in deliciis quoque habetur apud Asiaticos, Americanos, & toti jam nunc ipsi Europæ acceptus est; imò ferè totus orbis, illius odore & fumo hodie perfunditur, suavi illius allicitur sapore, ejusque, licet amaro, recreatur potu, tanquam stomacho & cordi nunquam non blandiente, totiusque œconomiæ animalis bono & utilitati favente; quasi reipsâ verum esset, id cordi suavius existere quod palato amarum: & verò, ipso suo amarore stomachi fibras languentes suscitat, ipsius nervos, & per consensum, totius corporis & præsertim cordis, erigit, lætificat; undè illi robur magis indesinens adterendum sanguineum liquorem. Nil mirum ergò, si vires addat Caffé potus, cùm roboret partes nerveas: nil mirum pariter, si stomacho amicus extiterit, cùm illius tonum firmet, motum augeat; at auget amicè, pacatè, non tumultuosè. Evolvit vim succi gastrici qui instar fermenti est aut menstrui quo penetrantur alimenta, attenuantur, resolvuntur, digeruntur. Resolvit & ipsa eadem alimenta, sese cum iis immiscendo, sociando, & quasi coadunando per omnes vias chyliferas, indeque per integrum massæ sanguineæ fluentum, unà semper & ubique commeando. Favet ergo digestioni. Porrò quis inficias ibit, id omne quod alimentis digerendis omnimodè per se conducit efficaciter, corporis partibus roborandis illud idem inservire debere? Quinam sexus, quænam ætas, quodnam temperamentum cui natura non dictaverit, primam ad sanitatem viam, unam esse digestionem, eamque laudabilem & perfectam, quantum licet fieri aut exoptari? Mirabilis potus qui hanc potuerit promovere feliciter! Omne hâc in re tulisse punctum, quis non confiteatur lubens? Quid si non refragetur illius, etiam antiquior usus? Quid, si experientia iterata hunc comprobaverit usum? Quid denique, si illius adjumento, chylus tenuior, subtilior, puriorque hinc factus, ejus tandem naturæ fiat & indolis, ut succi alibilis caracterem, loco deperditi, feliciùs induat, fiatque vasorum & viscerum continuo motui accommodatior, eorum obsequiosior tritui, ità ut minima, solidissima, compactaque magis totius corporis, permeare, irrorare, nutrire denique faciliùs queat, & uberiùs; undè corpori & expectandus vigor; undè & plurimorum, à crudiori chylo, aut quoquo modo imperfectiori, morborum chronicorum, sensìm sine sensu resolutio, sanatio speranda, imò expectanda.

II.

PROCUL hinc quæ de ortu seminis Arabici Caffé dicti, seculo elapso, commenti sunt plurimi tùm Mercatores, tùm Historici, tùm Medici. Certò compertum esto arborem esse quam prima tulit tellus Arabica, solius auxilio naturæ, non artis, favente quidem solo, sed plurimùm favente solis aspectu. Ars deinde hanc educavit plurimis in regionibus, qualis è ditione Batavorum colonia Surinam; quales pariter & Gallorum plurimæ; testes insulæ *Bourbon*, Martinica, San-dominicana; testis Cayenna; testis & ipsa urbs Mocha, totius Arabiæ, quin imò totius Europæ velut emporium, è regione cujus & viciniâ vegetum magis, magisque maturum, adeòque viribus ditius, ad nos devehitur semen. Arbor quâ gaudet hortus ipse Regius Parisiensis, curis & industriâ illustrissimi Collegæ nostri De Jussieu educata, folia fert lauri foliis non omnino dissimilia, molliora tamen, nec ità

obſcurè virentia, nullatenùs aut parùm odora. E foliorum alis naſcuntur flores monopetali albi, ad jaſmini (*a*) petalum accedentes, ſuaviſque odoris. Iis delapſis, paulatim exurgit fructus qui è viridi ſenſim rubeſcit, ſubfuſcuſque tandem cernitur maturitatem adeptus. *Subſtantia illi carnea*, inquit Collega noſter, * *ſubrubra*, *paululum viſcoſa*, *ſapore ingrato*, *quæ exſiccata*, *fit gratior*. Illa, ut plurimùm, amicitur geminâ Capſulâ, geminum ſemen involvens. Hujus ſeminis figura jam vel pueris notiſſima, convexa ſcilicet ex unâ parte, quaſi plana ex alterâ, in medio ſulcata; huic ſemini color album inter & pallido luteum, nonnunquam modò magis, modò minùs viridiuſculum, pro regione ſcilicet in quâ naſcitur, pro arte quâ exſiccatum eſt, prout etiam ex æquo maturuit. Optimum affertur ex Mocha: ſi probè ſelectum, ſubcitrinum eſt & leve, nec craſſius; craſſius verò & albidius, graviuſque illud quod è Martinica affertur. Viridius tandem & tenuius quod creſcit in inſulâ *Bourbon*, ſaporis ſæpè quaſi rancidi, ob plurima ſemina immixta, imperfectè matura, nec apprimè deſiccata. Eodem ranciditatis vitio aut alterius ſaporis ingrati inficitur ſemen ex inſulis Martinica & San-dominicanâ; quare omnes hæ Caffé ſpecies vilioris ſunt pretii quàm ea quæ ad nos ex urbe Mocha advehitur, utpotè quæ opportunè matura ſiccaque, & ſaporis non ingratè amari, nec non ad farinaceam quaſi ſubſtantiam faciliùs accedens, ſaltem ſemitorrefacta; cruda enim, durior & calloſa nimis, ut teri poſſit. Quæcumque Caffé ſpecies oleo non turget tàm intùs quàm extùs, ſtatim ut dextrè & aptè torrefacta eſt, malè audit apud Caffé potatores: unde, ait M. Gayant, (*b*) *eligatur ſemen pinguius graviuſque*, *nec aquâ madidum marinâ*, *quâ ſæpiùs diuturniori inficitur itinere*; nec immeritò, » tantam enim » olei quantitatem continet, ut ex eo ſemine, etiam crudo & duro, majorem olei » clari (quàm excogitari poſſet) copiam elicere ſolâ vehementi expreſſione potue» rit, Camerario (*c*) teſte, Lewenoekius. Imò, texturâ hujuſce ſeminis ab ipſo per» luſtratâ, mediante microſcopio, illi non niſi ſpongioſa comparuit, & ex ramoſis in ſe » invicem conſtans particulis, cavitatibus, multis in locis, oleo oppletis; oleum» que illud, viſu, clariſſimè conſpicere potuit. Undè ultrò patet, inquit, cur fabæ » iſtæ non poſſint redigi in farinaceam ſubſtantiam, niſi priùs ſint toſtæ & peruſtæ; » torrendo enim, multum olei abſumitur igne, & ramoſæ particulæ, conſidendo, » fiunt debiliores ſiccioreſque & magis friabiles, aut ſaltem tritui obſequioſiores. « De hujus fabæ ſeu ſeminis delectu, ſi quid quæras magis certi, colori ne fidas omninò, nec ponderi aut tenuitati. Selectum tibi ſit illud ſolummodò ſemen, quod dextrè torrefactum, ſuavis ſit odoris, ſaporiſque jucundè amari, abſque acrimoniâ & ranciditatis vel minimo ſenſu, aut alius cujuſcumque ſaporis pravi quo donantur quædam Caffé ſpecies, etiam ex Mocha non ſelectæ. Quare omnes maſticatione ſemper prudens explora, tùm crudas, tùm toſtas. Crudum Caffé ſemen ſapore dulceſcat, inquit, Strauſſius, (*d*) cum pauco amarore, nullamque acrimoniam præ ſe ferat. *Avicenna* (*e*) *citrinum eligit ſemen & leve*, *bonique odoris*; *album & grave*, *malum* pronuntiat; Rawolfius (*f*) etiam ſic ait de integris Caffé fructibus, allatis ex Indiâ. *Intùs duo tenent grana flavi coloris*, *in capſulis duabus diverſis incluſa*. Hiſtoriam arboris, florum & fructuum ad nativum depictorum, quærat Botanices curioſus, in theſi (*g*) à laudato Collegâ noſtro eleganter conſcriptâ. De hâc arbore ſic loquitur Alpinus (*h*) in Hiſtoriâ plantarum Ægypti. » Arborem, inquit, ipſum » ſemen ferentem vidi in Halybei Turcæ viridario, ex Arabiâ delatam quæ Evony» mo maxime ſimilis erat; ſed tamen folia habebat craſſiora durioraque & perpe» tuò virentia. Semen autem ait, *Bon* & *Ban* vocant Ægyptii & Arabes; decoctum » verò *Chaubé* dicitur apud Turcas.

(*a*) Quâ de causâ à Doctore De Juſſieu planta dicitur, jaſminum Arabicum lauri folio, cujus ſemen apud nos Caffé dicitur. *Commentariis R. ſcient. Academiæ.*

* *In theſi. litteratis ne ſalubris Caffé uſus?*

(*b*) In theſi *an à frequentiori potu Caffé, vita brevior?* die Jovis 21 Martii 1715.

(*c*) Camerarius de uſu & abuſu potuum.

(*d*) Laurent. Srauſſius de Coffi, in Append. Pharmacop. Schroideri pag. 904.

(*e*) Avicenna lib. 2. Tract. 2. pag. 109. Venetiis apud Juntas.

(*f*) Leonhard. Rawolf. in itin. p. 162.

(*g*) *Litteratiſne ſalubris Caffé uſus?* die Jovis 20 Aprilis 1741.

(*h*) Proſp. Alpinus de plantis Ægyptiis p. 63.

III.

JAM nunc & apud nos nulla forsan Caffé vulgatior merces, inter omnes saltem exoticas. Adeò crevit ejus fama; adeò crescit in dies ejus, decocti vel infusi usus & amor. Nullus, brevì, plebeius quem non alliciat oblectetque vel ejus odor aut fumus. Inter mulieres nulla, quam non delectet amaror ejus. Quin imò, vino plus æquo madidis, præsens jamdiù medicamen est; gulosis verò & carnibus saginatis ultrà vires, auxilio est potio nigra, & eò quidem ipsis utilior quò amarior; procùl enim tùnc saccharum & dulcia quæcumque, vel lactea quibus citiùs acescerent alimenta, aut alio quocumque corrumperentur modo, ructusque nidorosi assurgerent molestiores. Ventriculus sic cibo pleniori refertus, suaviùs afficitur recreaturque liquoris amari præsentiâ; alliciuntur blandiori titillatione spiritus; quibus copiosiùs affluentibus, ventriculi motus augescit: adaucto nempè ejus fibrarum tono, gravant minùs in ejus fundum alimenta; ipsaque salibus volatilibus hujusce liquoris imbibita, faciliùs solvuntur, subiguntur unà cum ventriculi succo lymphatico, salivæ æmulo; sic præcipuum inchoatur, perficiturque digestionis opus, illud quasi manu dirigente stomachi continuo motu, sine quo nec intimè resolvi misceri-que inter se, nec pelli in intestina, alimentis unquam daretur. (a) Boni quid non pollicetur, si aureæ mediocritatis legibus astrictus, cibos ventriculo, pro viribus ejus, concesseris, eumque infusi & decocti Caffé salubri recreaveris potu? Firmat ventriculum digestioni exequendæ habiliorem factum; reddit & insuper chylum dilutiorem, leviorem, ditioremque spiritibus; undè tutior pleniorque ejus transcolatio per insensilia intestinorum cribra, undè felicior ejus per omnes vias chyliferas distributio. Hoc modo refectus sanguis, & ad omnia simul munia obeunda factus habilior, secretionibus functionibusque totius œconomiæ animalis abundè sufficit; suppeditat substantiæ corticali sanguinem lymphamque tenuissimam, ex quâ spiritus ipsos, secernendo, quasi sugit substantia medullaris, spirituum promptuarium inexhaustum, undè vis omnis & omne robur corporis; quid mirum igitur si digestionem juverit rectus Caffé usus, imò si cerebrum firmaverit, hincque memoriâ, promptâque perceptionis & recti judicii facultate quemcumque ditaverit Caffé potatorem? Testes viri innumeri, vigiliarum laborumque facilè & impunè (illius auxilio) patientes, quales omnes quos urit studiorum & meditationum nobilis ardor. *Caffé potione profectò ad mentis & corporis officia melior promptiorque moveberis*, ait clarissimus Matthæus Thuillier, (b) *spirituosum fovet systema, alitque alacriùs, ac munia functionum, si quæ depravata torpent, exsuscitat, habitum corroborat.* Ne dubites igitur quin sanum firmet, valetudinarium sæpiùs restituat; nec temerè quis posset asserere, eò rariores esse, nostro ævo, chronicos complures morbos, quò frequentior est Caffé usus. Morbi scilicet ab obstructione oriundi; morbi ab erethismo & spasmo ortum ducentes, quales morbi hypochondriaci quamplurimi, morbi litteratorum quasi pedissequi, cæterorumque omnium studiosorum, quin & otiosam vitam agentium? Illius usu quot pacantur morbi sexum tam frequenter cruciantes, quales hysterici ferè omnes, chlorosis & icterus in pluribus nondùm menstruatis virginibus, quibus Caffé usus semel aut bis in die cùm aquâ copiosâ simul haustâ, tutò pellit urinas, pellit & menstrua? quotiès colicos fugavit dolores, aut hepaticos, è vesiculâ nempè felleâ nonnunquam oriundos ob præpeditum bilis effluxum; crassiore scilicet existente bile, aut vesiculâ nimiùm spasticâ factâ? Evocat & cæteris mulieribus suppressos aut imminutos menses. Testis Prosper Alpinus: (c) *Mulieribus ad evocandos menses præsentaneum est remedium; apud easque in usu est frequentissimo; quibus diminutè fluentibus, ejus decocti probè calentis multum epotant, paulatìm modicùm sorbentes; sic enim in usu est apud omnes, ut paulatim ipsum deglutiant.* Quid plura? Testis & ipsius Alpini praxis. *Cum ego*, (d) inquit, *animadvertissem mulieres, quibus cœperint fluere menses, ad eos adjuvandos de eo calidiori decocto semper paulatìm multùm sorbillare, apud illasque omnes ad juvandam*

(a) Hujus seminis vires profectò non exiguæ inquit D. Gayant, si medicamenti loco adhibeatur. *In thesi, an à frequentiori Caffé potu vita brevior?* 1715.

(b) In thesi, *an potus Caffé cum lacte salubrior?* 1697.

(c) Lib. de Medicinâ Ægyptiorum p. 118.

(d) Idem. p. 124.

eam vacuationem in usu esse frequentissimo, cæpi, illâ perdoctus experientiâ, in omnibus illo uti, quibus aliquam ob causam, earum purgatio menstrua destitisset, quod quidem felicissimè multis evenire vidi, exindèque didici, hoc genus remedii pro evocandis menstruis ab uteri venis obstructis esse præstantissimum; post universalem tamen corporis vacuationem. Manè, jejuno stomacho istud decoctum assumptum, efficacissimè menses provocat; temporeque quo multis jam vehementibus doloribus minuti difficulter exeunt, eis præsentaneo est auxilio. Sic se habet familiaris usus apud omnes Ægyptias, Arabasque mulieres. Quid igitur mali metuas, si hæc eadem nostras quoque mulieres edocueris? Nonne jam & apud hystericas mulieres, & viros hypochondriacos non paucos, is est seminis Arabici usus benignus, ut dùm torrefit, teritur coquiturque, solâ salino-sulphurearum, circum undique præ tenuitate volitantium particularum evaporatione, mirè alleventur ab hystericis insultibus aut hypochondriacis; adeò verum est nigrum pulverem nostrum, vi gaudere antispasmodicâ, imò vi antiepilepticâ, si rectus à Medico, ejus dirigatur usus; usus autem, modò cum aquâ solâ, modò cum lacte; his cum lactis mediâ parte; illis cum lacte sincero & integro, meliùs cum solo cremore. Nonnullis in aquâ antihystericâ aut antiepilepticâ ad mentem medentis; plurimis prodest naribus attractus in modum Tabaci; nonnunquam etiam huic pulveri immixtus & sociatus. Quid plura, quot miseri ægrotantes quibus tutò nunquam licuit Pharmacum haurire purgans, quod paulò post non revomerent, quibus tandem facto priùs pulveris nostri decocto, & inibi solutis vel infusis purgantibus medicamentis, aut eo propinato statìm ab exhaustâ potione catharticâ, evanuit omnis nauzea, & omnis vomitus?

I V.

CONFICIENDI modum seu parandi è semine Arabico potum salubrem, eundem ne credideris in quâcumque regione. Torrefit quidem apud omnes; infunditur ab omnibus vel coquitur torrefactus pulvis. Ast illis intensiùs torrefacere consuetudini est, dum hi remissiùs torrefacere satiùs censent; alii decoctum vel infusum colore & tincturâ magis saturatum, alii minùs expostulant; adeòque alii aliam pulveris dosim necessariam autumant esse ad eandem aquæ quantitatem, adhibendam. Apud Turcas, binam ad usque unciam in aquæ librâ unâ, levissimâ decoquendam jubent ebullitione; quâ illicò ab igne remotâ, linteis aquâ frigidâ madidis vas circumvestiunt; quo facto, citiùs ruit ad fundum pulvis crassior; decantatum statìm liquorem sic ferventem hauriunt, partitis vicibus, pauxillo facchari admixto. Residuum pulverem jam leviùsculè coctum, coctioni de novo tradunt; indè, aiunt, longiori iteratâ coctione extrahitur oleum quo plurimùm turget pulvis; oleosum hoc decoctum, novo cum pulvere, cujus idcircò non imminui dosis debet, subjiciunt igni, quò extrahitur pars subtilior, oleo irretita, adeòque palato blandior, accommodatior stomacho & pulmonibus. (a) *Asthmaticos liberat, redintegrat phtisicos, laxam pulmonum compagem, suo amarore, firmat ac durat; arctam & astrictam laxat suâ dulcedine;* non denegatâ præsertim facchari quantitate mediocri. Hâc methodo paratus è Caffé potus, massam sanguineam non ità acriter exagitat, cerebrum minùs impetuosè ferit; alluit molliùs blandiùsque ventriculum, aliaque viscera. Hujusce liquoris aqueo-amari subtiliores partes, cave ne, comparando, confundas cum spiritibus ardentibus in hâcce nostrâ regione tam decantatis. Hos dicito lethiferos spiritus aut aquas mortis; illas verò salutiferas, & vitæ longiori producendæ aptissimas, utpotè quæ nonnihil alkalino quidem volatiles, sed oleosis plurimùm permixtæ & aqueis dilutæ copiosiùs, non respuunt nexum cum alimentis intimiorem lenioremque, & absque tumultu; quibus sociatis, solvi se & digeri faciliùs patiuntur alimenta. E liquoribus autem jam fermentatione evectis, ignis vi eliciti spiritus, & toti quasi ignei sic facti, fibras aut acutè pungunt nerveas, crispantque, aut igneâ vi dirè torquent & propiùs urunt, indurantque alimenta, nedùm solvant. In hâc verò nostrâ regione, hic invaluit usus

(a) Matth. Thuillier.

ut ad unam aquæ ferventis libram, una pulveris tosti uncia adhibeatur infundenda vel decoquenda. Hoc pulveris pondus è semine Mocha, uni aquæ libræ sufficienter imprægnandæ non impar quidem est. Aliæ Caffé species, etiam apprimè selectæ, id ponderis respuunt, utpotè debiliores; eas virtute infirmiores, quotidiana agnoscit experientia. Quantitas igitur vim compenset necessum est, donec in suâ quæque regione feliciùs educatæ arbores, perfectius suppeditaverint semen, & ex æquo maturum legere didicerint incolæ. Pulvis è semine Mocha infusus per quadrantem in aquâ bulliente, vase accuratè clauso, laudem meretur suam; levis prævia coctio, magis imprægnatum præbet potum. Quælibet alia species longiorem expostulat coctionem. Quò quidem coctior, eò saturatior est tinctura, suaviorque palato, magnamque tunc respuit sacchari quantitatem; minùs enim amara quàm si paululùm cocta aut infusa solummodò fuerit. Rationem postulas? Longior coctio extrahit partem mediam quæ oleosa multùm, proindè amara minùs. Caffé semen oportunè torrefactum & optimè pulveratum, triplici constat substantiâ, quæ ignis opus est, quemadmodum quæ triplex in vino detegitur, fermentationis est fœtus; una scilicet quam summam meritò vocat Becherus, seu volatiliorem; altera infimam, seu crassiorem & tartaream; tertiam tandem mediam apellat, sive partem extractivam quâ nempè omnia constant extracta, ut extractum Rhabarbari aut Juniperi, in quibus, dissipatâ partium volatiliorum parte præcipuâ, sola ferè remanet pars media, rejectâ scilicet infimâ seu crassiori. Ità, tosto semine arabico, crudoque & inerti discusso phlegmate, cum acidi volatilis & olei subtilis quantitate non mediocri, ut testatur longè latèque diffusus odor suavis, *(a)* igne evehitur substantia superstes, partìmque acido aut alkalino-volatilis fit, aut oleosa, aut oleoso terrestris. Fervens infusio in occluso vase facta, partem elicit imprimis volatilem seu summam, cui præcipuus amaror inest; oleosam verò pro maximâ parte extrahit coctio longior; crassiori relictâ & terrestriori. Hâc rejectâ, mediâ utere, & superadde novum pulverem eâdem quantitate ac priùs, suppeditabit coctio tincturam longè saturatiorem, ventriculo amicam, ob partes volatiles oleosis copiosioribus intricatas & intermixtas, *(b)* adeòque viscera minùs deurentes, imò sæpiùs vi laxativâ præditas, oleoso sic arte & industriâ facto potu, sicque parte mediâ copiosè saturato, quâ suam imprimis exerunt vim Catharticam plurima purgantia. De virtute Caffé laxativâ, idem innuit Matthæus Thuillier. *Porrò alvum siccam humidat, linit, atque leniter citat;* facto præcipuè, ejus cum lacte connubio illiusve cremore. *Potionem*, inquit, *ex utroque attemperatam, omni ætati ac sexui, valenti atque infirmo, securiùs propinabis.* Manè imprimis & jejuno stomacho, non autem indigestis acidisve scatente alimentis à præviâ lautiore cœnâ, aut ab aliâ quâcumque causâ; tùm enim ventriculus non nisi potui amaro, cum simplici aquâ parato, inhiat. Id cum lacte conjugii genus respuit post prandium potus noster, ni fortè illud facilè ferat ventriculus vino inassuetus, aut etiam expostulet illius exquisitior sensus, vel potus nostri stimulus acrior in delicatulis, cæterisque nativâ temperie, aut victu, in sanguinis phlogosim proclivioribus; neque enim omnibus, idem semper eodem modo paratus, eâdemve assumptus quantitate, competit. noscat igitur seipsum quisque cautus & prudens qui longævos exoptat dies. Amarior illi; huic lacte aut saccharo vel melle selecto temperatus; à cœnâ nonnullis absque temeritatis metu propinetur; post prandium ferè omnibus merè aqueum concesseris.

(a) Sub ignis torturâ particulæ ejus mirè alterantur, combinantur, ipsaque structura intimè recluditur ab igniculis, partesque ita comminuuntur, ut promptè hinc pulvis fervidam tingat aquam, ipsique vires incidendi, attenuandi, deobstruendi, acida imbibendi, corrigendi supperaddere queat. Camerarius de usu & abusu potuum.

(b) Ex Analysi D. Geoffroy, unciæ XXIV. pulveris residui post decoctionem suppeditarunt distillatione, olei uncias VII. aut circiter. Undè concludit semen Caffé suam potissimùm debere energiam oleo, cum portione non mediocri salis volatilis urinosi conjuncto. De materiâ Medicâ tom. 2.

V.

ANXIUS si forsan adhùc hæreas, utrùm stomacho sit tam aptè congruum Caffé semen, utrùm digestioni adeò feliciter conducat, utrùm denique robur addat corpori & vires, utrùm insuper non paucos sanare queat morbos chronicos; vulgi quidem ne fidas opinioni non infrequenter præjudicatæ; imò ne uni aut alteri recentiori Medico assentiaris, obsequiosior. Merum extollit supra cælos vini potator; innumeras & secum ferre vires clamat quisquis Caffé plus æquo avidus. Ast perpende quot millia hominum non in Galliâ, non in Germaniâ, non in Europâ solùm aut Americâ, sed in ipso toto terrarum orbe, cum emolumento utantur Caffé potu; non ab annis decem aut trigenta, non ab annis centum; sed ab ipso vivente inter Arabas doctissimo Rhase, sed ab ipso Avicenna. Huic, fabæ Arabicæ notissima virtus; illi nec incognita. Caffé semen, *Bunchum* vocat uterque, *quod stomacho congruum existens* (ait Rhasis) (*a*) *mali etiam sudoris odorem incidit & aufert. Est bonum stomacho* (inquit Avicenna) (*b*) *membraque confortat. Mundificat cutem & exsiccat humiditates quæ sunt sub eâ, & facit odorem corporis bonum.* In frequentissimo est usu apud Ægyptios Caffé decoctum *Chaova* appellatum, narrante Alpino; (*c*) *si quidem ipso ventriculum calefieri & roborari, apud eos compertum est; non minùsque etiam viscerum obstructiones tolli quotidiè experiuntur; utuntur ejus decocto ad juvandam concoctionem; utuntur in tumoribus hepatis lienisque frigidis, & antiquis obstructionibus, feliciori jam successu.* Docuerat idem Avicenna. Hæc tibi inexperto non faciunt satis, Rawolfium audi, (*d*) *abusum Coffi, & nos non minùs, cum Simon Pauli, improbamus quàm vini abusum. Usum verò retinemus, cùm compertum habeamus, multos à potu Coffi modicè & debitè, manè nempè, jejuno stomacho, cum pauxillo sacchari sumpto, benè habere, & feliciter experiri potum illum stomacho prodesse, Catarrhos sistere, totumque roborare corpus; concludimus itaque, inquit, cum Veslingii* (*e*) *præstantissimi effato, Europæis hoc medicamentum non esse inutile aut noxium;* quantitate nempe cuique servatâ pro viribus, pro ætate, pro temperamento, & in sexu, pro variis circumstantiis. Quod igitur tam certò concoctionem juvat, quod ità omne roborat corpus, id morbos solvere posse chronicos complures, necessariò concludas. Nec ætatem infantilem credas excipi ab amari seminis decocto. Pulticulæ infantum unum adde illius, aut alterum Cochlear, aut hauriendum præbe post exhaustam pulticulam, aut à nutricibus nonnunquam hauriri jubeas. Hâc cautione, pravæ infantum digestioni, undè malorum omnium ilias, præcavebitur; obstuctionibus occuretur mezenterii, necnon hepatis infarctui, quo secretio præpeditur bilis; quâ præpeditâ, chylus eâ non alluitur, non dividitur, non attenuatur; undè chyli transcolatio pauca, crudaque, & illius in intestinis copia major superstes, malè subacta, brevì corrumpenda, & pertinacioris alvi astrictionis fons aliquandò & prima causa, quæ non semel diris dedit ansam convulsionibus. Occurres Rachitidi imminenti, præsentem sanabis. Occurres denique vermibus infantum, quos enecat suo amarore, & impedit quominùs enascantur in eorum chylo quàm sæpissimè nimiùm acido, ob vini acescentis copiam, aut fructuum sæpiùs immaturorum, aliorumve hujus farinæ alimentorum quæ pestis infantum & innumerorum morborum causa esse consuevêre. Dentitioni favet, cochleare uno bis & ter in die quotidie propinato post pastum & ante pastum; nec metuas noctes insomnes; nequit officere somno sorbitio tàm modica, aut brevì restituit usus paulò diutiùs protractus, quemadmodum & evenit huic potui jam assuetis ætate provectioribus. Quot incommoda Tabaco utenti evenêre primis temporibus? Quæ omnia sensim evanuêre usu non interrupto. Quid plura? verum antiscorbuticum audit & prophylacticum eximium quotiescumque vergit in scorbutum, sanguinis dyscrasia. *Ubi languet sanguis depauperatus, illum potione Caffé exhilaras; atque ubi crassus hæret ac lutulentus, incidis, repurgas,* ait peritissimus collega (*f*) noster. De tremore ar-

(*a*) Rhasis lib. 3. ad Regem Almansorem p. 14.

(*b*) Avicenna lib. 2. Tracta-tu 2. p. 109. Venetiis apud Juntas.

(*c*) Alpinus de plantis Ægyptiis p. 63. 64.

(*d*) Leonhard. Rawolf. itin. p. 301.

(*e*) Joannis Veslingii observ. in lib. Alpini de plant. Ægyptiis pag. 21. 22.

(*f*) Matth. Thuillier.

tuum quibusdam superveniente, de apoplexiâ, hæmorrhoidibus, cordis palpitatione, de tendinum subsultibus dolorificis cum caloris quodam sensu, salubris hujusce nostri potûs usum ne insimules, abusum potiùs dicas. Ideòne vinum è mensis exulabit, (cui eadem probra potiori jure objicias) quia his & pluribus gravioribusque incommodis afficiuntur quicumque extrà modum illud potant? At meliùs adhuc cum Caffé potatoribus agetur, quàm cum ebriosis: illis solâ aquâ liberaliter haustâ, omnia hæc mala citò citiùs evanescent per urinas sine ullo vel minimo diabetis periculo: mero siderati non ex æquo sublevantur. Vis scire plura! Arcanum meum libens te docebo; abstemius esto! Potui Caffé, vini potus calcar addit: duplicemque sibi comparat longùm vigilandi causam qui nimiùm ex utroque se ingurgitat. At malignè & invidiosè, de noxâ vini liquorumque ardentium (quibus se exleges cum Caffé simul obruunt vinolenti homines) arguunt innocuum divinumque Caffé potum obtrectatores malevoli; aquâ vitæ ergò parcè & raro aut nunquam, vino, cicerâ, cerevisiâ, pomaceo aliisque id genus moderatè utantur. Tutè tunc & sine ullo periculo, quisquis cælesti Caffé potui non solum sanus indulgebit sed & à plurimis, longo illius nec immodico usu sese liberare poterit affectibus chronicis.

Ergo pluribus Morbis chronicis Caffé *Potus.*

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Pascasius Borie.

M. Florentius-Carolus Bellot, Scholarum Professor.

M. Ludovicus Pathiot.

M. Franciscus-Nicolaus Gautier.

M. Franciscus Bidault.

M. Joannes-Claudius Munier, Consiliarius Medicus Regis ordinarius & Domûs Regis Invalidorum.

M. Joannes-Baptista-Ludovicus Chomel, Medicus Regis ordinarius.

M. Hyacinthus - Theodorus Baron, Facultatis Decanus.

M. Ludovicus-Maria Poussé, Censor Regius.

Proponebat Parisiis JOANNES-BAPTISTA THURANT, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1751, A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1751.